

SAĞLIK YÖNETİMİ BÖLÜMÜ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ VE ÖZELLİKLERİNİN BAZI SOSYO-DEMOGRAFIK ÖZELLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ *

Examination Of Entrepreneurship Tendencies And Characteristics Of Undergraduate Students Of Health Management Department In Terms Of Some Socio-Demographic Characteristics

Prof.Dr. Abdullah SOYSAL

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, asoysall@ksu.edu.tr,

Kahramanmaraş/Türkiye

Arş. Gör. Şafak KIRAN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, kiransafak@gmail.com, Kahramanmaraş/Türkiye

Hamdullah SALMI

Y.L Öğrenci, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, salmih59@hotmail.com,

Kahramanmaraş/Türkiye

Soysal, A.; Kiran, Ş. & Salmi, H. (2017). "Sağlık Yönetimi Bölümü Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri ve Özelliklerinin Bazı Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi", Vol:3, Issue:14; pp:48-59 (ISSN:2149-8598)

ARTICLE INFO

Article History

Makale Geliş Tarihi

Article Arrival Date

18/07/2017

Makale Yayın Kabul Tarihi

The Published Rel. Date

30/08/2017

Anahtar Kelimeler

Girişimcilik, Girişimcilik

Eğilimi, Girişimci Kişilik

Özellikleri, Üniversite

Öğrencileri

Keywords

Entrepreneurship,

Entrepreneurship Tendency,

Entrepreneurial Personality

Traits, University Students

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ve özelliklerini bazı sosyo-demografik değişkenler açısından incelemektir. Bu kapsamda, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi ve İstanbul Gelişim Üniversitesi bünyesinde lisans düzeyinde eğitim gören Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencileri çalışma evreni olarak belirlenmiştir. Veri elde etmek için, Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik geliştirilen girişimcilik ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS (Statistical Package For The Social Science) Version 22 programı kullanılarak "Keşifsel Faktör Analizi" yoluyla alt boyutlara ayrılmıştır. Karşılaştırmalı istatistik analizlerinden faydalanılarak alt boyutların katılımcılara ilişkin sosyo-demografik özellikler bakımından anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Ayrıca, alt boyutlar arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı "Pearson Korelasyon" analiziyle belirlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, girişimcilik ölçeği alt boyutlarından bazılarında, katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinin karşılaştırılması bakımından anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, korelasyon analizi sonucu girişimci kişilik özellikleri olarak da değerlendirilebilen alt boyutlar arasında doğrusal ve pozitif yönde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the entrepreneurship tendencies and characteristics of Health Management Department students in terms of some socio-demographic variables. In this context, students from Health Management Department who have undergraduate education at Kahramanmaraş Sütçü İmam University and İstanbul Gelişim University are determined as research universe. In order to obtain data, the entrepreneurship scale developed by Yılmaz and Sünbül (2009) for university students was used. The obtained data were divided into sub-dimensions by "Exploratory Factor Analysis" using SPSS (Statistical Package For The Social Science) Version 22 program. "T Test and Anova" were used to examine whether the sub-dimensions significantly differed in terms of socio-demographic characteristics of the participants. In addition, whether there is a significant relationship between the sub-dimensions was determined by the analysis of "Pearson Correlation". According to research findings, some of the entrepreneurship scale sub-dimensions were found to be significantly different in terms of the socio-demographic characteristics of the participants. In addition, as a result of correlation analysis, it was determined that there is a linear and positive relationship between subscales which can be evaluated as entrepreneurial personality traits.

*Bu çalışma 11-14 Mayıs 2017 tarihleri arasında Gaziantep'te düzenlenen AL-FARABİ Kongresinde sunulan çalışmanın genişletilerek hazırlanmıştır.

1. GİRİŞ

Girişimcilik, küresel dünyada sadece iktisadi bir olay olarak görülmeyip, aynı zamanda toplumsal ve kültürel gelişimlerin kaynağı olarak değerlendirilebilen bir fenomen haline gelmiştir. Sosyo-kültürel yapının gelişimine önemli ölçüde katkı sağlayan girişimci faaliyetler, ekonomik gelişim açısından da önemli bir potansiyel teşkil etmektedir (Aytaç ve İlhan, 2007:101). Girişimciler ise bu sosyo-kültürel ve ekonomik gelişimlerin tetikleyicisi durumundadır (Uluyol, 2013:351). Bu bakımdan hem kültürel yapıya hem de ekonomik gelişim düzeyine büyük oranda katkı sağlayacak üstün girişimcilik ruhuna sahip üniversite mezunları ülkeler için önemli birer refah kaynağı olarak değerlendirilmektedir.

Girişimciye ailesi ve içinde bulunduğu toplum tarafından sağlanan imkanlar, üniversite eğitimi süresince aldığı eğitimin oluşturduğu farkındalık düzeyi ve bunu kullanabilme gücü girişimci faaliyette bulunmak için başlangıç noktasını oluşturmaktadır (İşcan ve Kaygın, 2011:276). Bunların yanında, bireyin girişimci kişilik özelliklerine bağlı girişimcilik eğilimi de başarıyı getirecek önemli bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda literatürde ilk olarak girişimci ve girişimcilik kavramlarına değinilmiş ve devamında girişimci kişilik özelliklerine bağlı girişimcilik eğilimi açıklanmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi ve İstanbul Gelişim Üniversitesi bünyesinde eğitim gören Sağlık Yönetimi Bölümü lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ve özelliklerini bazı sosyo-demografik değişkenler açısından incelemek ve benzer çalışmalara katkı sağlayacak bulgular sunmaktır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Girişimci kavramının İngilizcesi olan "entrepreneur" kelimesi 'taahhüt etmek, üzerine almak' anlamına gelen ve Fransızca bir terim olan "entreprendre" den gelmektedir. (Navidbakhsh ve Golestan, 2015:210). İktisadi faaliyetlerin temelini oluşturan kavramlardan biri olan "girişimci", geçmişten bugüne birçok araştırmacı tarafından farklı şekilde tanımlanmıştır. En çok bilinen tanımlardan biri, 18. yüzyılda İrlanda asıllı ekonomist Richard Cantillon tarafından yapılmıştır. Cantillon girişimciyi, "malları mutlak fiyatlarla satın alıp değişken, belirginleşmemiş fiyatlara satma riskini üstüne alan kişi" olarak tanımlamıştır (Küçükaltan, 2009:23). Cantillon ayrıca, girişimciliği "henüz belirlenmemiş bir bedelle üretimin girdilerini ve hizmetlerini satın almak ve üretmek" olarak tanımlamıştır. Girişimci ve girişimcilikle ilgili bir diğer tanımlama 20. yüzyılda J.A. Schumpeter tarafından yapılmıştır. Schumpeter, girişimciyi "toplumda değişimi yaratacak kişi ve kuruluşlar" olarak ifade ederken, girişimciliği ise "yeni ürünler ve yeni süreçler geliştirme, yeni ihracat pazarları bulma, yeni hammadde, yarı mamul, arz kaynakları bulma veya yeni bir organizasyon oluşturma" şeklinde tanımlamıştır (Yüksel vd., 2015:146).

Genelde işletme, iktisat, sosyoloji gibi farklı disiplinler tarafından uzun zamandır kullanılan girişimci ve girişimcilik kavramları ile ilgili literatürde pek çok tanım bulunmaktadır. J.A. Schumpeter'in "dinamik girişimci" tanımlamasıyla daha da önem kazanan girişimci kavramı, üretim faktörlerinden emek, doğal kaynaklar ve sermayeyi uyumlu bir şekilde bir araya getirip üretime sevk eden dördüncü üretim faktörü olarak kabul edilmiştir (Doğan, 2010:23). Bu bağlamda girişimciyi, bireylerin ihtiyacı olan mal ve hizmeti üretmek, pazarlamak ve bundan kar elde etmek amacıyla çeşitli üretim faktörlerini bir araya getiren, karşılaşılabilecek olduğu tüm riskleri göz önünde bulundurarak bu sorumluluğu üstlenen ve sonunda kendi işini kuran kişi olarak tanımlamak mümkündür (Akçakanat vd, 2014:138).

Araştırmacılar bireyin psikolojik durumuna bağlı kişilik özelliklerinin, ticari faaliyette başarılı olup olmayacağını belirlemede önemli faktörler olduğunu vurgulamıştır. Bu bağlamda genellikle araştırmalarda ele alınan "Beş Etmen Modeli", başarılı olmak için girişimcide bulunması gereken özellikleri şu şekilde sınıflandırmıştır; açıklık, sorumluluk, dışa dönüklük, uyumluluk ve duygusal denge (Ören ve Bıçkes, 2011:69). Ayrıca Mueller ve Thomas (2001) çalışmalarında, girişimci kişilik özelliklerini psikolojik boyutta ele alırken "iç kontrol odağı" ve "yenilikçilik" üzerinde durmuşlardır. Buna göre, iç kontrol odağı ve yenilikçiliğin kültürel boyutta bireylerin girişimcilik potansiyellerini etkileyen kişisel özellikler olduğunu öne sürmüşlerdir (Mueller ve Thomas 2001:51).

Girişimcilik özelliklerini belirleyen etmenleri bireyin kişilik özelliklerine ya da sosyal çevre özelliklerine atfeden birçok çalışma bulunmaktadır. Kişilik özelliklerine vurgu yapanlar çoğu kez "risk alma", "başarma ihtiyacı" ve "kontrol odağı" gibi faktörler üzerinde dururken, sosyal çevre

özelliklerine vurgu yapanlar grup yapısının ve toplumsal gelenek ve kültürel özelliklerin üzerine yoğunlaşmışlardır (Ören ve Bıçkes, 2011:72). Özdemir (2015) tarafından yapılan çalışmada "risk alma, yenilikçilik, proaktiflik, saldırgan rekabetçilik, özerklik, başarıma ihtiyacı, denetim odağı ve yaratıcılık" gibi kişilik özellikleri, bireyin girişimcilik eğilimine yönelik boyutlar olarak ele alınmıştır (Özdemir, 2015:44).

2.1. Girişimcilik Eğilimi

Eğilim kelimesi Türk Dil Kurumu'na göre; "bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelme, meyil ya da temayül" olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2016). Girişimcilik eğilimi ise, yönelme davranışıyla ilişkili olarak "özerklik", "yenilik yapma", "risk alma", "proaktiflik" ve "rekabetçi yapı" gibi temel özellikler ile birlikte, kişinin girişimde bulunmaya yönelik istek ve kararlılığını ifade etmektedir (Ballı ve Koca Ballı, 2014:103-104). Bu gibi özellikler, rakiplerinden önde olma istekliliğiyle paralel olarak girişimcilerin bu isteğe yönelik çabalarına ve eğilimlerine bağlı bulunmaktadır (Chen ve Hsu, 2013:447).

Girişimcilik eğilimi ile ilgili yapılan çalışmalarda, bireyin kişilik özellikleri ve bazı dışsal faktörlerin belirleyici rolü olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda Doğaner ve Altunoğlu (2010), bireyin yeterli sermaye, sosyal ilişki ve gereken bilgiye sahip olup olmaması gibi durumların bireyin girişimcilik kararını etkileyebildiğini belirtmişlerdir (Doğaner ve Altunoğlu, 2010:104). Ayrıca, girişimcilik eğiliminin farklı kültürlerdeki bireylerde kişilik özelliklerine bağlı olarak da farklılaşabildiğine yönelik yapılan bir çalışmada, farklı ülkelere mensup öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini belirleyen özelliklerin ülkeden ülkeye farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre, bir ülkedeki öğrencilerin girişimcilik eğilimi üzerine başarıma ihtiyacı, öz yeterlilik, çevresel faktörler ve cinsiyetin önemli etkisi olurken diğer bir ülkedeki öğrencilerin sadece öz yeterlilik ve eğitim düzeyinin girişimcilik eğilimleri üzerine önemli etkilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Indarti vd., 2010:155).

Girişimcilik eğilimi üzerine kültürel faktörlerin etkisi, Hofstede tarafından yapılan çalışmada dört boyut açısından (Güç Mesafesi, Belirsizlikten Kaçınma, Cinsiyet Algısı ve Bireycilik-Toplumsallık) ele alınmıştır. Hofstede, bireylerin ait oldukları ulusal kültürün özelliklerini taşıdıklarını ifade etmekle birlikte bu kültürel özelliklerin kişilerin çalışma yaşamındaki seçimlerini de doğrudan etkilediğini savunmuştur (Çarıkçı ve Koyuncu, 2010:5). Ancak, kişilerin kültürel anlamda bağlı bulundukları toplumun amaç ve normları bireylerin zaman içerisinde girişimcilik eğilimlerinin körelmesine yol açabildiği belirtilmiştir. Buna karşın, kendi kişisel amaçlarının bağlı bulunduğu toplumun beklentilerinden daha öncelikli olduğunu benimseyen bireyler için ise girişimcilik eğilimlerinin daha kuvvetli olduğu ifade edilmiştir (Çarıkçı ve Koyuncu, 2010:5).

Ajzen (1991), planlı eylemlerin belirlenen şekilde davranma yönündeki bilinçli kararların bir sonucu olduğunu ifade etmiştir. Bu eylemleri yönlendiren niyetlerin ise yaşanan tecrübelerin, bireysel özelliklerin ve bireyin kişisel güdülenmesinin bir kombinasyonu olduğunu ve bireyin kişisel beklentiler ve toplumdaki sosyal normlar doğrultusunda girişimcilik eğilimine girdiğini ifade etmiştir (Şeşen ve Basım, 2012:22). Bu bağlamda, kişinin girişimcilik eğilimine yönelik çabalarının planlı eylemlerinin bir sonucu olduğu ve girişimcilik niyeti üzerinde bireysel beklentilerin ve toplumsal normların etkisi olduğu söylenebilmektedir.

Uygun vd. (2012) tarafından yapılan bir çalışmada girişimciliğe ilişkin araştırmalar Gartner öncesi-sonrası ve Shapero sonrası olmak üzere üç dönem olarak ele alınmaktadır. Bu dönemlerde öne çıkan temel faktörler girişimci kişilik özellikleri, kişisel ve özgeçmiş özellikleri ve girişimcilik eğilimi biçiminde kendini göstermektedir. Gartner öncesi olarak adlandırılan dönemde girişimciler, iş kurmaya yatkın olan eşsiz kişilik özelliklerine sahip bireyler olarak değerlendirilmektedir. Özellikler doğuştan geldiği için "girişimci doğar ya da doğmaz", denilmiştir. Gartner sonrası dönemde ise bireyin özgeçmiş özelliklerinin dikkate alındığı göze çarpmaktadır. Sosyal öğrenme kuramlarına dayandırılan bu yaklaşıma göre, bireyler kişilik özelliklerinden çok, iş kurmaya ilişkin ön gerekliliklerle ve yeteneklerle donatılan özgeçmiş faktörlerinden dolayı girişimci olurlar. Gartner öncesi ve sonrası dönemde ele alınan kişilik özellikleri ve özgeçmiş özelliklerinin girişimciliği tek başına açıklayamayacağından yola çıkarak girişimciliğin eğilimsel bir süreç olduğunu savunan Shapero döneminde ise, Ajzen' in (1991) "Planlı Davranış Kuramı" na dayalı "eğilim" modeline önemli bir yönelim olmuştur. Shapero, girişimciliğin planlı bir davranış olduğunu ve bunun en iyi biçimde bir işe başlama niyetiyle ilişkilendirilebileceğini belirtmiştir (Uygun vd., 2012:146).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı, Önemi ve Sınırlılıkları

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ve özelliklerinin bazı sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi ve girişimcilik özellikleri arasında bir ilişkinin olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca elde edilen bulgulardan yola çıkarak benzer çalışmalardan elde edilen bulguların desteklenmesi veya farklı bulgularla bu alandaki literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır. Çalışma, rekabet koşullarının hızla farklılaştığı sağlık sektörünün gelecekteki dinamosu olduğu düşünülen sağlık yönetimi öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ve özelliklerini incelemesi bakımından önemli görülmektedir. Çalışmada, yalnızca iki üniversitede eğitim gören öğrencilerin seçilmesi, buna ek olarak bu iki üniversitede sağlık yönetimi bölümünün ilk olarak 2014-2015 güz döneminde öğrenci kabulüne başlamış olması ve 4. sınıf düzeyinde öğrencisinin olmaması çalışmanın bir sınırlılığı olarak değerlendirilmiştir.

3.2. Materyal Metot

Araştırma kapsamında veri elde etmek amacıyla, ilk kısımda katılımcılara ilişkin 4 sosyo-demografik özellik içeren soruyla birlikte ikinci kısımda Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen ve 5'li likert sistemine göre (1=Hiçbir Zaman, 2=Nadiren, 3=Bazen, 4=Sık Sık, 5=Çok Sık) derecelendirilmiş 36 maddelik üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik eğilimi ölçeğinin yer aldığı toplamda 40 maddelik anket formu kullanılmıştır. Çalışma evrenini, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi ve İstanbul Gelişim Üniversitesi bünyesinde eğitim gören Sağlık Yönetimi Bölümü lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem seçilmeden tüm öğrencilere ulaşılması hedeflenmiştir. Bu kapsamda, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinden 166 öğrenci ve İstanbul Gelişim Üniversitesinden 67 öğrenci olmak üzere toplam 233 öğrenciden veri elde edilebilmiştir. Elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) Version 22 programı kullanılarak; tanımlayıcı ve karşılaştırmalı istatistiksel yöntemler, faktör analizi ve korelasyon analizi uygulanarak analiz edilmiştir.

3.3. Araştırma Modeli ve Hipotezler

Araştırmada, literatürdeki çalışmalardan yola çıkılarak aşağıdaki gibi hipotezler kurulmuştur. Ayrıca, faktör analizi sonucunda elde edilen alt boyutların sosyo-demografik değişkenlerden etkilenip etkilenmediğini ve bu alt boyutlar arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin olup olmadığını belirlemek üzere araştırma modeli oluşturulmuştur.

H1: Öğrencilerin sınıf düzeyi bakımından gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından en az birine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır.

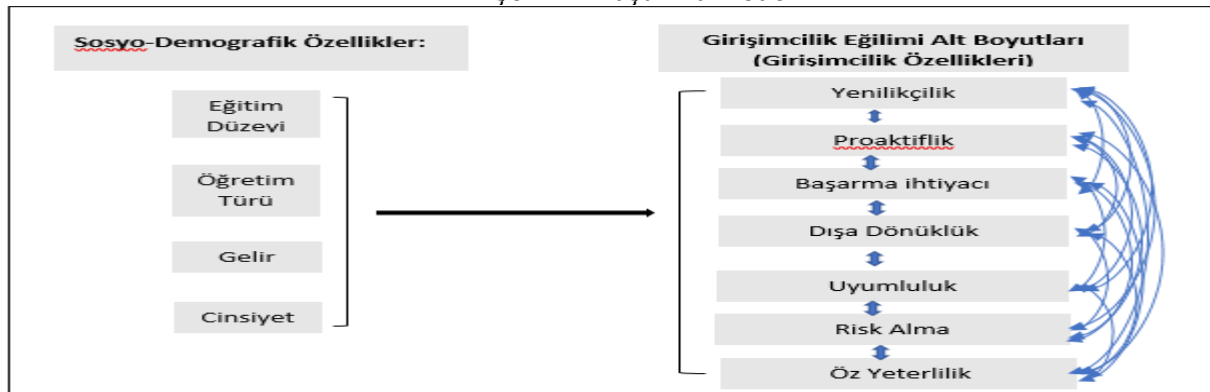
H2: Öğrencilerin öğretim türü bakımından gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından en az birine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır.

H3: Öğrencilerin gelir durumu bakımından gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından en az birine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır.

H4: Öğrencilerin cinsiyeti bakımından gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından en az birine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.

H5: Girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarının en az ikisi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Şekil.1 Araştırma Modeli

4. BULGULAR

Tablo 1’de öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin temel veriler yer almaktadır. Bu verilere göre öğrencilerin çoğunluğunun %72,1 oranı ile kızlardan ve %27,9’unun erkeklerden oluştuğu görülmektedir. Öğrencilerin %36,5’i 1. Sınıf, %32,6’sı 2. sınıf ve %30,9’u 3. sınıf düzeyinde eğitim görmektedir. 1. öğretim türünde eğitim görenlerin oranı %63,9 ve 2. öğretim türünde eğitim görenlerin oranı %36,1’dir. Gelir durumuna bakıldığında çoğunluğunun %57,5 oranı ile 300-600 TL arasında aylık gelire sahip olduğu, 601 TL ve üzeri gelire sahip olanların oranının %25,3 ve 300 TL’den az gelire sahip olanların oranının %17,2 olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

1.Sınıf	N	%	2. Cinsiyet	N	%
1.sınıf	85	36,5	Erkek	65	27,9
2.sınıf	76	32,6	Kız	168	72,1
3.sınıf	72	30,9	TOPLAM	233	100
TOPLAM	233	100	4.Öğrenim Durumu	N	%
5.Gelir Düzeyi	N	%	1. Öğretim	149	63,9
300’dan az	40	17,2	2. Öğretim	84	36,1
300-600 arası	134	57,5	TOPLAM	233	100
601 ve üzeri	59	25,3			
TOPLAM	233	100			

Ölçeğin faktör analizine uygunluğunun ölçülmesi için Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett Küresellik Testi değerlerine bakılmıştır. Bartlett Küresellik Testi değeri değişkenlerin birbiriyle ilişkili olup olmadığını gösteren bir ölçüdür. Bu değer $p=,000$ anlamlılık düzeyinde $=1795,313$ olarak hesaplanmıştır. Kaiser-Meyer-Olkin testi ile örneklem büyüklüğünün yeterliliğini test etmek amaçlanmıştır. Ölçüm sonunda KMO değeri $=0,878$ olarak bulunmuştur. Sosyal bilimler alanında bu değer 0,60’dan büyük olması örneklem büyüklüğünün yeterli olduğunu göstermektedir (Bilge ve Bal, 2012:140). Faktör analizi sonucunda birden fazla faktöre birbirine çok yakın değerle yüklenen 12 ölçek maddesi analizden çıkarılarak 24 ifade üzerinden geçerlilik ve güvenilirlik analizi yapılmış ve Cronbach’s Alpha değeri $=0,892$ olarak hesaplanmıştır. Sosyal bilimler alanında bu değer, ölçek için yüksek bir güvenilirlik düzeyi olarak değerlendirildiği çalışmalara rastlamak mümkündür (Bland & Altman, 1997, Tavakol & Dennick, 2011:54).

Ölçekte yer alan ifadeler veri indirgeme amacıyla Keşifsel Faktör Analizine tabi tutulmuş ve bu yolla değişkenler (ifadeler) arasındaki muhtemel ilişki incelenmiştir. Keşifsel Faktör Analizi sonucunda ölçek 7 alt boyuta ayrılmış ve bu boyutlar, ifadelere ilişkin anlamlar ve faktör yüklerinin büyüklüğü de dikkate alınarak isimlendirilmiştir. Açıklayıcı olması bakımından bu durum tablo 2 de gösterilmiştir.

Tablo 2: Keşifsel Faktör Analizi, Geçerlilik ve Güvenilirliğe İlişkin Bulgular

	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7
Soru21.Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim	,704						
Soru19.Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim	,593						
Soru20.Yeni bir perspektiften bakmama imkân sağlayan proje ve işlerle uğraşırım	,578						
Soru29.Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim	,573						
Soru30.İşimde ve çalışmalarımda ortaya çıkan değişimlere açıgımdır	,516						
Soru28.Karşıma çıkan fırsatları değerlendirebilirim	,492						
Soru18.Yeni bir şeyleri denememe imkân veren projeler üzerinde çalışmayı severim	,484						
Soru14.Hayatımı dış etkenlere bırakmam		,715					
Soru15.Kararımla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum		,679					
Soru4.İşlerimde kendi kararlarım etkilidir		,645					
Soru23.Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir		,545					
Soru2.Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım			,813				
Soru1.İşimde geçmiş performansımdan daha iyi			,738				

olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım							
Soru11.Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim							,766
Soru13.Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem							,576
Soru12.Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum							,461
Soru33.İşimi gerçekleştirirken, herhangi bir ekip ya da kişiyle çalışabilirim							,811
Soru36.Farklı işlere yönelik motivasyonum ve eğilimlerim güçlüdür							,643
Soru32.İşimde yaratıcılık yönüm güçlüdür							,566
Soru25.Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem							,879
Soru26.Her işin bir riski vardır. İşimde her türlü riski göze alabilirim							,789
Soru7.Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim							,638
Soru6.İşten zorunlu olarak ayrılısam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim							,636
Soru5.Kendi işimi kurabilirim							,578
Öz değer	7,105	1,651	1,370	1,255	1,177	1,132	1,059
%Varyans	29,604	6,878	5,708	5,231	4,905	4,717	4,412
Cronbach's Alpha	,826	,705	,573	,714	,633	,676	,602
Toplam Açıklanan Varyans Oranı: %61,454	F1= Yenilikçilik		F5= Uyumluluk				
KMO: ,878	F2= Proaktiflik		F6= Risk Alma				
Bartlett Düzeyi: 1795,313, p=,000	F3= Başarma İhtiyacı		F7= Öz Yeterlilik				
Cronbach's Alpha: ,892	F4= Dışa Dönüklük						

Tablo 3' te Öğrencilerin sınıf düzeyleri bakımından gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından en az birine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olup olmadığını test etmek üzere yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları gösterilmiştir. Buna göre gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından herhangi birine göre $p=,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı ($p>,05$) sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda H1 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo3. Sınıf Düzeyleri Bakımından Gruplar Arasında Girişimcilik Eğilimi ve Alt Boyutlarına Göre Anlamlı Farklılık Olup Olmadığına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		Mean	S.D.	F	P
Girişimcilik Eğilimi	1.Sınıf	3,7687	,50108	1,737	,178
	2.Sınıf	3,6244	,50442		
	3.Sınıf	3,6579	,54612		
Yenilikçilik	1.Sınıf	3,7613	,65406	2,716	,068
	2.Sınıf	3,5263	,67540		
	3.Sınıf	3,5902	,66407		
Proaktiflik	1.Sınıf	3,9638	,73195	,215	,806
	2.Sınıf	3,8906	,68675		
	3.Sınıf	3,9255	,70268		
Başarma İhtiyacı	1.Sınıf	4,2006	,60831	,710	,493
	2.Sınıf	4,0921	,72897		
	3.Sınıf	4,0903	,68857		
Dışa Dönüklük	1.Sınıf	3,3337	,79848	,010	,990
	2.Sınıf	3,3146	,86845		
	3.Sınıf	3,3224	,86239		
Uyumluluk	1.Sınıf	4,0392	,71160	2,539	,081
	2.Sınıf	3,8947	,65140		
	3.Sınıf	3,7829	,78106		
Risk Alma	1.Sınıf	3,3780	,98199	,441	,644
	2.Sınıf	3,2517	,79751		
	3.Sınıf	3,2917	,81686		

Öz yeterlilik	1.Sınıf	3,6631	,71878	1,444	,238
	2.Sınıf	3,4743	,70559		
	3.Sınıf	3,6257	,78414		

Tablo 4'te öğrencilerin öğretim türü bakımından gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından en az birine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olup olmadığını test etmek üzere yapılan T Testi sonuçlarına yer verilmiştir. Buna göre, gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından yalnızca öz yeterlilik alt boyutuna ($p=,017 < p=,05$) göre $p=,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda H2 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalar karşılaştırıldığında 1. öğretim türünde eğitim gören öğrencilerin öz yeterlilik ortalamalarının 2. öğretim türünde eğitim gören öğrencilerden daha yüksek ($3,6763 > 3,4367$) olduğu görülmektedir.

Tablo4. Öğretim Türü Bakımından Gruplar Arasında Girişimcilik Eğilimi ve Alt Boyutlarına Göre Anlamlı Farklılık Olup Olmadığına İlişkin T Testi Sonuçları

		Mean	S.D.	F	t	P
Girişimcilik Eğilimi	1.Öğretim	3,7272	,50459	1,976	1,567	,118
	2.Öğretim	3,6168	,53703			
Yenilikçilik	1.Öğretim	3,6572	,63321	3,964	,771	,441
	2.Öğretim	3,5867	,73012			
Proaktiflik	1.Öğretim	3,9467	,64679	,034	,535	,593
	2.Öğretim	3,8951	,80354			
Başarma İhtiyacı	1.Öğretim	4,1916	,64871	1,260	1,835	,068
	2.Öğretim	4,0238	,70670			
Dışa Dönüklük	1.Öğretim	3,3785	,87999	1,202	1,324	,187
	2.Öğretim	3,2273	,75334			
Uyumluluk	1.Öğretim	3,9329	,71132	,588	,564	,573
	2.Öğretim	3,8774	,73814			
Risk Alma	1.Öğretim	3,3599	,88135	,012	1,161	,247
	2.Öğretim	3,2218	,85563			
Öz yeterlilik	1.Öğretim	3,6763	,72615	,486	2,408	,017
	2.Öğretim	3,4367	,73494			

Tablo 5'te öğrencilerin gelir durumu bakımından gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından en az birine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olup olmadığını test etmek üzere yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları gösterilmiştir. Buna göre, gruplar arasında girişimcilik eğilimi ($p=,023 < p=,05$), yenilikçilik alt boyutu ($p=,023 < p=,05$) ve dışa dönüklük alt boyutu ($p=,046 < p=,05$) için $p=,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu durumda H3 hipotezi kabul edilmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere Post-Hoc (Tukey/LSD) test sonuçları tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo5. Gelir Durumu Bakımından Gruplar Arasında Girişimcilik Eğilimi ve Alt Boyutlarına Göre Anlamlı Farklılık Olup Olmadığına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		Mean	S.D.	F	P
Girişimcilik Eğilimi	300'den az	3,8373	,43944	3,851	,023
	300-600 TL arası	3,6102	,51188		
	601 TL ve üzeri	3,7611	,55518		
Yenilikçilik	300'den az	3,8857	,61823	3,826	,023
	300-600 TL arası	3,5562	,64747		
	601 TL ve üzeri	3,6313	,71736		
Proaktiflik	300'den az	4,0625	,61694	2,691	,070
	300-600 TL arası	3,8367	,72045		
	601 TL ve üzeri	4,0446	,70864		
Başarma İhtiyacı	300'den az	4,3000	,58617	1,838	,161

	300-600 TL arası	4,0709	,66081		
	601 TL ve üzeri	4,1533	,74411		
	300'den az	3,5333	,67432		
Dışa Dönüklük	300-600 TL arası	3,2099	,86192	3,123	,046
	601 TL ve üzeri	3,4412	,85190		
	300'den az	4,0167	,62224		
Uyumluluk	300-600 TL arası	3,8781	,73297	,574	,564
	601 TL ve üzeri	3,9215	,75569		
	300'den az	3,2625	,86222		
Risk Alma	300-600 TL arası	3,2333	,84235	2,259	,107
	601 TL ve üzeri	3,5169	,92832		
	300'den az	3,6235	,66321		
Öz yeterlilik	300-600 TL arası	3,5109	,74309	2,171	,116
	601 TL ve üzeri	3,7468	,75463		

Tablo 6'da ortalama farklar ve anlamlılık düzeyleri dikkate alındığında girişimcilik eğilimi, yenilikçilik ve dışa dönüklük alt boyutları için 300'den az gelire sahip öğrenciler ile 300-600 TL arası gelire sahip öğrenciler arasında $p=,05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu ve her üç durumda da 300'den az gelire sahip öğrencilerin 300-600 TL gelire sahip öğrencilere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo6. Gelir Durumu Bakımından Girişimcilik Eğilimi ve Alt Boyutlarına Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılık Olduğuna İlişkin Post-Hoc (Tukey/LSD) Test Sonuçları

			Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
	(I)gelir	(J)gelir				Lower Bound	Upper Bound
Girişimcilik Eğilimi (Tukey)	300'den az	300-600	,22709*	,09222	,038	,0095	,4446
		601 ve üzeri	,07619	,10483	,748	-,1711	,3235
	300-600 TL	300'den az	-,22709*	,09222	,038	-,4446	-,0095
		601 ve üzeri	-,15090	,07997	,145	-,3396	,0378
	601 TL ve üzeri	300'den az	-,07619	,10483	,748	-,3235	,1711
		300-600	,15090	,07997	,145	-,0378	,3396
Yenilikçilik (Tukey)	300'den az	300-600	,32948*	,11911	,017	,0485	,6104
		601 ve üzeri	,25441	,13539	,147	-,0650	,5738
	300-600	300'den az	-,32948*	,11911	,017	-,6104	-,0485
		601 ve üzeri	-,07507	,10329	,748	-,3187	,1686
	601 ve üzeri	300'den az	-,25441	,13539	,147	-,5738	,0650
		300-600	,07507	,10329	,748	-,1686	,3187
Dışa Dönüklük (LSD)	300'den az	300-600	,32344	,14963	,032	,0286	,6183
		601 ve üzeri	,09211	,17010	,589	-,2430	,4273
	300-600	300'den az	-,32344	,14963	,032	-,6183	-,0286
		601 ve üzeri	-,23132	,12976	,076	-,4870	,0243
	601 ve üzeri	300'den az	-,09211	,17010	,589	-,4273	,2430
		300-600	,23132	,12976	,076	-,0243	,4870

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 7'de, öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından en az birine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olup olmadığını test etmek üzere yapılan T Testi sonuçları gösterilmiştir. Buna göre gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından herhangi birine göre $p=,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı ($p>,05$) sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda H4 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo7. Cinsiyete İlişkin Gruplar Arasında Girişimcilik Eğilimi ve Alt Boyutlarına Göre Anlamlı Farklılık Olup Olmadığına İlişkin T Testi Sonuçları

		Mean	S.D.	F	t	P
Girişimcilik Eğilimi	Kadın	3,6748	,51041	,168	-,597	,551
	Erkek	3,7201	,54014			

Yenilikçilik	Kadın	3,6127	,66092	,067	-,702	,483
	Erkek	3,6813	,69242			
Proaktiflik	Kadın	3,9297	,69685	,014	,055	,956
	Erkek	3,9240	,73475			
Başarma İhtiyacı	Kadın	4,1342	,64384	3,357	,113	,910
	Erkek	4,1231	,75016			
Dışa Dönüklük	Kadın	3,2924	,84402	,094	-,924	,356
	Erkek	3,4056	,82323			
Uyumluluk	Kadın	3,9286	,69419	3,238	,534	,594
	Erkek	3,8723	,78708			
Risk Alma	Kadın	3,2657	,89212	,583	-1,252	,212
	Erkek	3,4251	,81636			
Öz yeterlilik	Kadın	3,5750	,75960	,933	-,498	,619
	Erkek	3,6287	,67850			

Tablo 8’de, girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarının en az ikisi arasındaki ilişkinin yönü ve düzeyini test etmek üzere yapılan korelasyon analizi sonuçları gösterilmiştir. Buna göre girişimcilik eğilimi alt boyutları arasında $p=,01$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin olduğu ($p<,01$) sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda H5 hipotezi kabul edilmiştir. Herhangi ikisi arasındaki ilişkinin yönüne bakıldığında alt boyutlar arasında pozitif yönlü ilişki olduğu görülmektedir. Girişimcilik eğilimi ve alt boyutlar arasındaki ilişki düzeylerine ilişkin korelasyon değerlerine bakıldığında; girişimcilik eğilimi ile yenilikçilik ve dışa dönüklük alt boyutları arasında yüksek ($,70<r<,89$), başarıma ihtiyacı alt boyutu ile zayıf ($r=,485$) ve diğer alt boyutlar ile arasında orta düzeyde ($,50<r<,69$) bir ilişki olduğu görülmektedir. Korelasyon katsayısı (r) değerinin “,00-,.25” arasında olduğu durumlarda ilişki düzeyinin çok zayıf, “,26-,.49” arasında olduğu durumlarda ilişki düzeyinin zayıf, “,50-,.69” arasında olduğu durumlarda ilişki düzeyinin orta, “,70-,.89” arasında olduğu durumlarda ilişki düzeyinin yüksek ve “,90-1,00” arasında olduğu durumlarda ilişki düzeyinin çok yüksek olduğu söylenebilmektedir (Kalaycı, 2014:116).

Tablo8. Girişimcilik Eğilimi ve Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin Yönü ve Düzeyine İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları

		1	2	3	4	5	6	7	8
Yenilikçilik (1)	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)	1							
Proaktiflik (2)	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)	,441** ,000	1						
Başarma İhtiyacı (3)	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)	,346** ,000	,290** ,000	1					
Dışa Dönüklük (4)	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)	,586** ,000	,417** ,000	,275** ,000	1				
Uyumluluk (5)	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)	,499** ,000	,322** ,000	,312** ,000	,400** ,000	1			
Risk Alma (6)	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)	,418** ,000	,329** ,000	,182** ,005	,327** ,000	,258** ,000	1		
Öz Yeterlilik (7)	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)	,508** ,000	,447** ,000	,255** ,000	,424** ,000	,349** ,000	,330** ,000	1	
Girişimcilik Eğilimi (8)	Pearson Correlation Sig. (2-tailed)	,868** ,000	,690** ,000	,485** ,000	,738** ,000	,648** ,000	,562** ,000	,691** ,000	1

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin sınıf düzeyine ilişkin gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından herhangi birine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bu alandaki benzer araştırmalara göre; Doğaner ve Altunoğlu (2010), öğrencilerin sınıf düzeyinin girişimcilik niyetine göre anlamlı olarak farklılık göstermediğine ve Özdemir (2015), sınıf düzeyine ilişkin gruplar arasında girişimcilik özelliklerinden herhangi birine (Başarma İhtiyacı, Yenilikçilik, Öz Yeterlilik, Dışsal Denetim Odağı, İçsel Denetim Odağı, Kişisel Girişim, Yaratıcılık, Bağımsızlık) göre anlamlı olarak farklılık olmadığına ilişkin bulgular elde etmişlerdir. Buna karşın, İpçioğlu ve Taşer (2009), öğrencilerin sınıf düzeylerine ilişkin

gruplar arasında girişimcilik özelliklerine (Risk Alabilme, Belirsizliğe Karşı Tolerans, Kendine Güven) göre anlamlı farklılık olduğuna ve Ballı ve Koca Ballı (2015), sınıf düzeyinin öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine göre anlamlı olarak farklılaştığına ilişkin bulgular elde etmişlerdir. Öğrencilerin herhangi bir sınıf düzeyinde girişimcilik konusunda farkındalık yaratacak eğitim ve yönlendirme desteği almasının ve girişimcilik özelliklerini geliştirici faaliyetlere yönlendirilmesinin girişimcilik eğilimini etkileyeceği düşünülmektedir. Bu bağlamda, ileride yapılacak olan araştırmalarda bu durumun göz önünde bulundurulması önerilmektedir.

Öğrencilerin öğretim türüne ilişkin gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından yalnızca öz yeterlilik alt boyutuna göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalamalar karşılaştırıldığında gündüz eğitim gören öğrencilerin ortalamasının akşam eğitim gören öğrencilerin ortalamasından daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumun nedeninin daha iyi anlaşılabilmesi için öğrencilerin öğretim türüne göre genel başarı düzeylerinin araştırılması önerilmektedir.

Öğrencilerin gelir durumuna ilişkin gruplar arasında girişimcilik eğilimi, yenilikçilik alt boyutu ve dışa dönüklük alt boyutu bakımından anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan analizlerden 300 TL ve altında gelire sahip öğrenci grubunun diğer gruplardan daha yüksek ortalamaya sahip olduğu ve 300-600 TL arası gelire sahip öğrencilere göre bu farkın anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, daha düşük gelire sahip öğrencilerin daha iyi yaşam şartlarına erişebilmek için girişimciliğe daha yatkın olabilecekleri şeklinde yorumlanmıştır. Benzer çalışmalarda daha çok, öğrencilerin aile gelir düzeyine ilişkin bilgilerin yer aldığı ve genel olarak aile gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin girişimcilik eğilim düzeyinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Şeşen ve Basım, 2012:25; Uygun vd., 2012:152; Uluyol, 2013:355; Ballı ve Koca Ballı, 2014:119). Bu çalışmada öğrencilerin kendi gelir durumlarına ilişkin verilerden yola çıkılmıştır. Bu bağlamda, mezun olduktan belirli bir süre sonra kendi işini kuran veya kurmayan öğrencilerin girişimcilik eğilimi ve özelliklerinin, lisans dönemindeki gelir durumuna ilişkin bilgilerin kullanılarak araştırılmasının girişimcilik çalışmalarına yeni bir boyut kazandıracağı düşünülmektedir.

Öğrencilerin cinsiyetine ilişkin gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve alt boyutlarından herhangi birine göre anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer çalışmalarda farklı ve aynı sonuçlara ulaşılmıştır. Ancak bazı çalışmalarda cinsiyet değişkeni yalnızca girişimcilik eğilimine göre ele alınmış, bazılarında ise girişimcilik eğilimini etkileyen kişilik özelliklerine göre ele almıştır.

Doğaner ve Altunoğlu (2010), Şeşen ve Basım (2012), Uygun vd. (2012) ve Indarti et al. (2010) tarafından yapılan çalışmalarda, cinsiyete ilişkin gruplar arasında girişimcilik eğilimine göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmaların tümünde erkeklerin kadınlara oranla daha yüksek girişimcilik eğilimine sahip olduğu ifade edilmiştir. Buna ek olarak cinsiyete ilişkin gruplar arasında, girişimciliği etkilediği ifade edilen bazı kişilik özelliklerine göre anlamlı farklılık olduğunu belirten çalışmalar da bulunmaktadır. Buna göre; Özdemir (2015) yaptığı çalışmada, cinsiyete ilişkin gruplar arasında “içsel denetim odağı” ve “bağımsızlık” özelliklerine göre anlamlı farklılık olduğunu, Yüksel vd. (2015) yaptıkları çalışmada, cinsiyete ilişkin gruplar arasında “hayalcilik”, “yenilikçilik”, “yaratıcılık”, “stratejik düşünme”, “değişim”, “sabırlılık”, “sezgi kuvveti”, “vizyoner olma”, “başarma isteği”, “bağımsızlık” ve “esneklik” özelliklerine göre anlamlı farklılık olduğu, Işcan ve Kaygın (2011) yaptıkları çalışmada, cinsiyete ilişkin gruplar arasında “başarma ihtiyacı” ve “belirsizliğe karşı tolerans” özellikleri bakımından anlamlı farklılık olduğu, Ballı ve Koca Ballı (2014) yaptıkları çalışmada, cinsiyete ilişkin gruplar arasında “bireysellik” özelliği bakımından anlamlı farklılık olduğu ve Kaya vd. (2011) yaptıkları çalışmada cinsiyete ilişkin gruplar arasında “özerklik” özelliği bakımından anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Cinsiyete ilişkin gruplar arasında girişimcilik eğilimi ve özelliği bakımından anlamlı farklılık olmadığını ifade eden çalışmalar da bulunmaktadır. Bu kapsamda, Bilge ve Bal (2012) tarafından yapılan çalışmada, cinsiyet grupları arasında “risk alma”, “fırsatları değerlendirme”, “gelecek odaklılık”, “liderlik yönlü olma”, “kararlılık” ve “dış etkenlere karşı bireysel güç” özellikleri bakımından anlamlı farklılık bulunamamıştır. Akçakanat vd. (2014) ve Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından yapılan çalışmalarda ise cinsiyet grupları arasında girişimcilik eğilimi bakımından anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda, cinsiyet değişkeninin tek başına girişimcilik eğilimi bakımından bir anlam ifade etmeyebileceği değerlendirilmektedir. Bu alanda yapılacak olan

çalışmalarda, cinsiyetle birlikte öğrencinin girişimcilik eğilimini olumlu yönde etkileyebilecek farklı kişilik özelliklerinin birlikte değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca girişimcilik eğilimi yüksek öğrencilerin yetiştirilebilmesi için, akademisyenlerin ve üniversitenin, öğrencilerin kişilik özelliklerini geliştirebilecekleri her türlü faaliyetleri organize etmede öncülük etmeleri önerilmektedir.

Girişimcilik eğilimi ve alt boyutları arasındaki ilişkinin yönü ve düzeyine ilişkin bulgulara bakıldığında pozitif yönlü ve farklı düzeylerde ilişkinin olduğu saptanmıştır. Bu kapsamda, yalnızca girişimcilik eğilimi ile yenilikçilik ve dışa dönüklük alt boyutları arasındaki ilişkinin yüksek olduğu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak diğer boyutlar arasında da belirli düzeyde bir ilişkiyi göz ardı etmemek doğru olacaktır. Bu sonuca göre öğrencilerin kişilik özelliklerinin girişimciliğe yönlendirici bir etkisinin olduğunu söylemek mümkündür.

Schumpeter'in de dediği gibi, girişimci "toplumda değişimi yaratacak" kişidir. Günümüzde her alanda olduğu gibi sağlık sektöründe de rekabet ortamı gelişmekte ve bu ortamda ayakta kalmayı sağlayacak ve değişimi gerçekleştirecek girişimcilere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, bu sorumluluğun önemli bir kısmı sağlık yönetimi mezunlarına düşmektedir. Ayrıca, sağlık hizmetlerinin ekonomik ve sosyal yönü birlikte düşünüldüğünde, hem rekabet ortamında ayakta kalmayı sağlayacak hem de sağlığın geliştirilmesi hizmetlerine önemli katkılar sağlayacak girişimci ruhlu sağlık yöneticilerine ihtiyaç duyulmaktadır.

KAYNAKÇA

Akçakanat, T., Mücevher, M.H., Çarıkçı, İ.H. (2014). Sözel, Sayısal ve Eşit Ağırlık Bölümlerinde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi: SDÜ Örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi, vol.16, no.2, p.137-153.

Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. Organizational Behavior and Human Decision Processes, vol.50, no.2, p.179-211.

Aytaç, Ö., İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, vol.18, p.101-120.

Ballı, E., Koca Ballı, A.İ. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri ve Girişimcilik Eğilimleri. Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi, vol.18, no.1, p.101-121.

Bilge, H., Bal, V. (2012). Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencilerine Üzerine Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, vol.2, no.16, p.131-148.

Bland, J. M., Altman, D. G. (1997). Statistics Notes: Cronbach's Alpha. Bmj, 314(7080), 572. doi: <https://doi.org/10.1136/bmj.314.7080.572>

Chen, H.L., Hsu, C.H. (2013). Entrepreneurial Orientation and Firm Performance in Non-profit Service Organizations: Contingent Effect of Market Orientation. The Service Industries Journal, vol.33, no.5, p.445-466.

Çarıkçı, İ.H., Koyuncu, O. (2010). Bireyci-Toplumcu Kültür Ve Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, vol.2, no.3, p.1-18.

Doğan, S. (2010). Avrupa Birliği'nin Girişimcilik Politikası, Kobi Yaklaşımı ve Türkiye. İstanbul Ticaret Odası Yayınları, İstanbul.

Doğaner, M., Altunoğlu, A.E. (2010). Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, vol.2, no.2, p.103-110.

Indarti, N., Rostiani, R., Nastiti, T. (2010). Underlying Factors of Entrepreneurial Intentions among Asian Students. The South East Asian Journal of Management, vol.4, no.2, p.143-160.

İpçioğlu, İ., Taşer, A. (2009). İşletme Bölümlerinde Verilen Eğitimin Girişimci Adayı Öğrenciler Üzerindeki Etkileri. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, vol.2, no.10, p. 13-25.

İşcan, Ö.F., Kaygın, E. (2011). Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, vol.3, no.2, p.275-286.

Kalaycı, Ş. (2014). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri (6. Baskı)*. Asil Yayın Dağıtım, Ankara.

Kaya, M.D., Güzel, D., Çubukçu, B. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması: Atatürk Üniversitesi Örneği. *Kafkas Üniversitesi İİBF. Dergisi*, vol.1, no.2, p.76-89.

Küçükaltan, D. (2009). Genel Bir Yaklaşımla Girişimcilik. http://acikerisim.lib.comu.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/COMU/928/Derman_Kucukaltan_Makale.pdf?sequence=1 (Erişim Tarihi, Şubat 2017).

Mueller, S.L., Thomas, A.S. (2001). Culture and Entrepreneurial Potential: A Nine Country Study of Locus of Control and Innovativeness. *Journal of Business Venturing*, vol.16, no.1, p.51-75.

Navidbakhsh, M., Golestan, A.N. (2015). Effect of Insurance Agents' Entrepreneurial Characteristics on Development of Life Insurance: Case Study of Iran Insurance Company Agents in Khorasan Razavi. *International Journal of Management, Accounting and Economics*, vol.2, no.3, p.210-219.

Ören, K., Biçkes, M. (2011). Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkisi Nevşehir'deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, vol.16, no.3, p.67-86.

Özdemir, L. (2015). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, vol.20, no.1, p.41-65.

Şeşen, H., Basım, H.N. (2012). Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, vol.12, special issue, p.21-28.

Uluyol, O. (2013). Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu Örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, vol.6, no.15, p.349-371.

Uygun, M., Mete, S., Güner, E. (2012). Genç Girişimci Adayların Girişimcilik Eğilimi ve Girişimcilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, vol.4, no.2, p.145-156.

Yılmaz, E., Sünbül, A.M. (2009). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, vol.21, no.5, p.195-203

Yüksel, H., Cevher, E., Yüksel, M. (2015). Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, vol.5, no.1, p.143-156.

www.tdk.gov.tr (Erişim tarihi: Mart 2016)
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5721a8b666eb81.63923068.